

L'Intrusa,
de Maurice Mæterlinck
(1893)

L'INTRUSA

Exemplar n.º 35

Tiratge: 50 exemplars numerats

M. MAETERLINCK

L'INTRUSA

TRADUÏDA PER

POMPEU FABRA



BARCELONA

Imprempta i llibreria de L'AVENC

1893

Carta d'en MAETERLINCK

an en FABRA (de L'AVENÇ)

Monsieur,

C'est de bien grand cœur et en vous remerciant de l'honneur que vous voulez bien me faire que je vous autorise à traduire L'Intruse pour L'AVENÇ.

Je joins à cette autorisation tous mes vœux pour l'issue de la lutte que vous avez entreprise; heureux de me trouver un instant avec vous du côté de la témérité et de l'indépendance.

Recevez etc.

M. Maeterlinck

PERSONATGES

L'AVI (*Ès cego*)

EL PARE

L'ONCLE

LES TRES NOIES

LA GERMANA DE LA CARITAT

LA MINYONA

L'escena avui die



L'INTRUSA

(Una sala bastant fosca en una casa de camp vella. Una porta a la dreta, una porta a l'esquerra i una porteta falsa en un angul. Al fons, finestres amb vidrieres en les quals domina el verd, i una porta vidriera que dona a un terrat. Un grand rellotge flamenc en un recó. Un llum encès.)

LES TRES NOIES

Vingui aquí, avi; assegui's aprop del llum.

L'AVI

Em sembla que no hi hà gaire claror aquí.

EL PARE

Anem al terrat o ens quedem en aquesta sala?

L'ONCLE

No valdria més qu'ens quedessim aquí? Ha plogut tota la setmana, i les nits són umides i fredes.

LA NOIA GRAND

Està estrellat, perxò.

L'ONCLE

Oh! les estrelles, no hi vol dir res.

L'AVI

Val més qu'ens quedem; no sabem lo que pod succeir.

EL PARE

Ja no hem de tenir cap temor de res. Ja no hi hà cap perill; està salvada.....

L'AVI

Em sembla que no va pas bé.....

EL PARE

Per què ho diu?

L'AVI

Li he sentit la veu.

EL PARE

Però si els metges ens diuen que podem estar tranquils.....

L'ONCLE

Ja sabs qu'el teu sogre sempre ens feria estar inquiets inutilment.

L'AVI

Jo no hi veig com vosaltros.

L'ONCLE

Per xò meteix: ens hà de creure a nosaltros que hi veiem. Aquesta tarde feia molt bona cara. Are dorm tranquila, i no ens hem pas de capficar inutilment la primera nit que podem passar bona.... Em sembla que bé podem descansar i fins riure un xic, sense mica de por, aquesta nit.

EL PARE

Ja tens raó; és la primera vegada qu'em sento a casa meva, entre els meus, d'ençà d'aquét part terrible.

L'ONCLE

Quand la malaltia ha entrat en una casa, sembla que hi agi un estrany en la familia.

EL PARE

Però allavors també es veu que, fòra de la familia, no es pod comptar am dingú.

L'ONCLE

Ja ho pods ben dir.

L'AVI

Per què no hî pugut veure la meva pobra filla avui?

L'ONCLE

Ja sab qu'el metge ho ha prohibit.

L'AVI

Jo no sé lo que me n'haig de pensar.....

L'ONCLE

No hà de tenir cap temor de res.

L'AVI (*signant la porta de l'esquerra*)

No ens pod pas sentir?

EL PARE

No parlarem gaire alt; la porta ja és molt doble, i després hi hà la germana de la Caritat. i ens avisaria si fessim massa soroll.

L'AVI (*signant la porta de la dreta*)

No ens pod pas sentir?

EL PARE

No, no.

L'AVI

Dorm?

EL PARE

Em penso que sí.

L'AVI

S'auria d'anar a mirar.

L'ONCLE

Em fèria estar am més neguit que la teva dòna, aquesta criatura. Té unes quantes setmanes i apenes s'ha bellugat per res; no ha fet ni un sol crid fins are; sembla un nen de cera.

L'AVI

Jo creg que serà sord i pod-ser mut... Vet aquí lo que són els casaments consanguinis.

(Silenci reprovador.)

EL PARE

Quasi bé li ting malícia per lo qu'ha fet patir a la seva mare.

L'ONCLE

No diguis això; no en té pas la culpa, el pobriçó. — Està tot sol?

EL PARE

Sí; el metge no vol que s'estigui més a l'arcova de la seva mare.

L'ONCLE

Però hi hà la dida?

EL PARE

No; se n'ha anat a descansar un moment; ja s'ho ha guanyat aquèts quants dies ultims. — Ursula, ves una estona a veure si dorm.

LA NOIA GRAND

Sí, pare.

(Les tres germanes s'aixequen i, agafant-se per la mà, surten per la porta de la dreta.)

EL PARE

A quina ora vindrà la nostra germana?

L'ONCLE

Creg que vindrà per 'llà a les nou.

EL PARE

Són les nou tocades. Voldria que vingúes aquesta nit; la meva dòna té moltes ganes de veure-la.

L'ONCLE

Segur que vindrà. És la primera vegada que ve aquí?

EL PARE

Mai ha estat a la casa.

L'ONCLE

Li és molt difícil sortir del convent.

EL PARE

Vindrà sola?

L'ONCLE

La deurà acompanyar una de les monjes. No poden sortir soles.

EL PARE

Ella és la superiora, perxò.

L'ONCLE

La regla és igual per' totes.

L'AVI

Ja no teniu cap temor de res?

L'ONCLE

De què vol que tinguem temors? No hi pensí més, en això. Ja no hem de teme re.

L'AVI

Té més temps que vosaltros la vostra germana?

L'ONCLE

És la més grand de tots.

L'AVI

No sé que ting; no estig tranquil. Voldria que la vostra germana fos aquí.

L'ONCLE

Vindrà; ho ha promès.

L'AVI

Voldria qu'aquesta nit agués passat!

(Entren les tres noies.)

EL PARE

Dorm?

LA NOIA GRAND

Sí; està ben adormit.

L'ONCLE

Què ferem tot esperant?

L'AVI

Esperant què?

L'ONCLE

Esperant la nostra germana.

EL PARE

No veus venir dingú, Ursula?

LA NOIA GRAND (*a la finestra*)

No, pare.

EL PARE

I en el caminal? — Qu'el veus, el caminal?

LA NOIA

Sí; fa clar de lluna, i veig tot el caminal
fins al bosc de xiprers.

L'AVI

I no veus dingú, Ursula?

LA NOIA

Dingú, avi.

L'ONCLE

Quin temps fa?

LA NOIA

Fa una nit ermosa. Senten els rossinyols?

L'ONCLE

Sí, sí.

LA NOIA

S'aixeca un xic de vent en el caminal.

L'AVI

Un xic de vent en el caminal, Ursula?

LA NOIA

Sí; les fulles dels arbres tremolen una mica.

L'ONCLE

És estrany que ma germana encare no sigui aquí.

L'AVI

Ja no sento els rossinyols, Ursula.

LA NOIA

Em sembla qu'ha entrat algú en el jardí, avi.

L'AVI

Qui és?

LA NOIA

No sé, no veig dingú.

L'ONCLE

És que no hi hà dingú.

LA NOIA

Ha d'aver-hi algú en el jardí; els rossinyols
han callat tot d'un cop.

L'AVI

No sento pas trepitj.

LA NOIA

Deu passar algú per la vora de l'estany,
perquè els cignes tenen por.

UNA ALTRA NOIA

Tots els peixos de l'estany es capbucen.

EL PARE

No veus dingú?

LA NOIA

Dingú, pare.

EL PARE

I això que l'estany està al clar de lluna.....

LA NOIA

Sí; veig qu'els cignes tenen por.

L'ONCLE

Estig segur qu'és ma germana qu'els espanta. Deu aver entrat per la porta xica.

EL PARE

No m'explico per què no lladren els goços.

LA NOIA

Jo veig el goç guardià a dins de la seva caseta.—Els cignes s'en van cap a l'altra vora.

L'ONCLE

Tenen por de la meva germana. Vaig a veure. (*Crida.*) Tu! tu! És tu? — No hi hà dingú.

LA NOIA

Estig segura qu'algú ha entrat en el jardí. Ja ho veuran.

L'ONCLE

Però ella em respondria!

L'AVI

No tornen a cantar els rossinyols, Ursula?

LA NOIA

Ja no en sento ni un en tots els voltants.

L'AVI

I això que dingú fa soroll.

EL PARE

Hi hà un silenci de mort.

L'AVI

Hà de ser un desconegut, qu'els espanti;
perquè si fos algú de casa, no callarien.

LA NOIA

N'hi hà un en el desmai grand. — Are ha
volat!.....

L'ONCLE

Us aneu a fixar en els rossinyols, are?

L'AVI

Que són obertes les finestres, Ursula?

LA NOIA

És oberta la porta, avi.

L'AVI

Em sembla qu'entra fred.

LA NOIA

Fa un xic de vent en el jardí, avi, i les roses
s'esfullen.

EL PARE

Mira, tanca la porta, Ursula. És tard.

LA NOIA

Sí, pare. — No pug tancar la porta, pare.

LES ALTRES DUGUES NOIES

No podem tancar la porta.

L'AVI

I, dós, què hi hà a la porta, filles meves?

L'ONCLE

No és res per' dir-ho d'aquesta manera. Les ajudaré jo.

LA NOIA GRAND

No la podem acabar de tancar bé.

L'ONCLE

Es permor de l'umitat. Pitjem junts. Hi deu aver alguna cosa entre les dugues fulles.

EL PARE

El fuster ho arreglarà demà.

L'AVI

Ve el fuster demà?

LA NOIA

Sí, avi; ve a treballar en el celler.

L'AVI

Ferà un soroll per tota la casa!.....

LA NOIA

Li diré que treballi sense fer gaire soroll.

(De cop se sent esmolar una dalla a la banda de fóra.)

L'AVI *(esgarrifat)*

Oh!

L'ONCLE

Ursula, què és?

LA NOIA

No sé pas; deu ser el jardiner. No ho pug veure bé, és dintre l'ombra que fa la casa.

EL PARE

És el jardiner que va a dallar.

L'ONCLE

A la nit dalla?

EL PARE

No és diumenge demà? — Sí. — Hí observat que l'erba era molt alta tot al voltant de la casa.

L'AVI

Em sembla qu'aquesta dalla fa un soroll.....

LA NOIA

Dalla al voltant de la casa.

L'AVI

El veus, Ursula?

LA NOIA

No, avi; és a l'ombra.

L'AVI

Em sembla qu'aquesta dalla fa un soroll.....

LA NOIA

És que vostè té l'orella molt fina, avi.

L'AVI

Ting por que no desperti la noia.

L'ONCLE

Nosaltros apenes el sentim.

L'AVI

Jo el sento com si dallés adins de casa.

L'ONCLE

La malalta no el sentirà; no hi hà perill.

EL PARE

Em sembla qu'el llum no crema bé aquesta nit.

L'ONCLE

S'hi auria de posar oli.

EL PARE

Hì vist que n'hi posaven aquêt dematí. Crema mialament d'ençà qu'hem tancat la finestra.

L'ONCLE

Jo creg qu'el vidre està entelat.

EL PARE

Aviat cremarà millor.

LA NOIA

L'avi s'ha adormit. Fa tres nits que no dorm.

EL PARE

Ha estat molt inquiet.

L'ONCLE

S'espanta de seguida. De vegades no vol entendre la raó.

EL PARE

Es comprèn, a la seva edat.

L'ONCLE

Déu sab lo que ferem a la seva edat!

EL PARE

Té aprop de vuitante anys.

L'ONCLE

Aixís es comprèn que sigui estrany.

EL PARE

Pod-ser nosaltros serem més estranys qu'ell.

L'ONCLE

Què sabem lo que pod succeir. És original de vegades.

EL PARE

És com tots els cegos.

L'ONCLE

Reflexionen un xic massa.

EL PARE

Tenen massa temps per perdre.

L'ONCLE

No poden fer altra cosa.

EL PARE

I, després, no tenen cap distracció.

4

L'ONCLE

Hà de ser terrible.

EL PARE

Sembla que s'hi acostumen.

L'ONCLE

No m'ho pug imaginar.

EL PARE

La veritat és que són ben de planye.

L'ONCLE

No sapiguer aont s'és, no sapiguer d'ont se ve, no sapiguer aont se va, no distingir el die de la nit, ni l'istiu de l'ivern... i sempre aquella fosquedat, aquella fosquedat... M'estimaria més no viure... És absolutament incurable?

EL PARE

Sembla que sí.

L'ONCLE

Però no és enterament cego?

EL PARE

Distingeix les grands clarors.

L'ONCLE

Ens hem de cuidar la vista.

EL PARE

Tot sovint té idees estranyes.

L'ONCLE

Hi hà moments que no és gens divertit.

EL PARE

Diu absolutament tot lo que pensa.

L'ONCLE

Però abans no era aixís?

EL PARE

No; abans era com tots nosaltros; no deia re estrany. Perxò, l'Ursula en fa un xic massa, donant-li ales; respon a totes les seves preguntes.....

L'ONCLE

Valdria més no respondre; és pitjor per' ell.

(Toquen les deu.)

L'AVI *(despertant-se)*

Estig de cara a la porta?

LA NOIA GRAND

Ha dormit bé, avi?

L'AVI

Estig de cara a la porta?

LA NOIA

Sí, avi.

L'AVI

No hi hà dingú a la porta?

LA NOIA

No, avi; no veig dingú.

L'AVI

Em creia que hi avia algú que s'esperava.
No ha vingut dingú, Ursula?

LA NOIA

Dingú, avi.

L'AVI (*a l'oncle i al pare*)

I la vostra germana no ha vingut?

L'ONCLE

És massa tard; ja no vindrà; ha fet ben mal
fet de no venir.

EL PARE

Em comença a fer estar amb ansia.

(*Se sent soroll com d'algú qu'entrés a la
casa.*)

L'ONCLE

Are és aquí! heu sentit?

EL PARE

Sí; algú ha entrat en els baixos.

L'ONCLE

Hà de ser la nostra germana. Hî conegut el seu caminar.

L'AVI

Hî sentit un trepitj lleuger.

EL PARE

Ha entrat a poc a poc.

L'ONCLE

Sab que hi hà un malalt.

L'AVI

Ja no sento res are.

L'ONCLE

Pujarà de seguida; li diran que som aquí.

EL PARE

Estig content qu'agi vingut.

L'ONCLE

Estava segur que vindria aquesta nit.

L'AVI

Tarda molt a pujar.

L'ONCLE

I hà de ser ella per força.

EL PARE

No esperem cap altra visita.

L'AVI

No sento gens de soroll en els baixos.

EL PARE

Vaig a cridar la minyona, i sabrem què és.

(Tira el cordó de la campana.)

L'AVI

Sento soroll a l'escala, ja.

EL PARE

És la minyona que puja.

L'AVI

Em sembla que no puja sola.

EL PARE

És la minyona que fa aquêt soroll.....

L'AVI

Em sembla que no puja sola.

EL PARE

Es torna grossa que fa por; jo creg qu'és idropica.

L'ONCLE

L'auriau de despatxar; us ferà més nosa que servei.

L'AVI

Sento el trepitj de la vostra germana!

EL PARE

Jo no sento sinó la minyona.

L'AVI

És la vostra germana! és la vostra germana!

(Truquen a la porta petita)

L'ONCLE

Truca a la porta de l'escala petita.

EL PARE

Vaig a obrir jo mateix, perquè aquesta porteta fa molt soroll; no serveix més que quand se vol entrar aquí sense que dingú se n'adongui. *(Entre-obre la porteta; la minyona es queda afòra, en l'obertura.)* Ont és?

LA MINYONA

Aquí, senyor.

L'AVI

La vostra germana és a la porta?

L'ONCLE

Jo no veig més que la minyona.

EL PARE

No hi hà més que la minyona. (*A la minyona.*) Qui ha entrat a casa?

LA MINYONA

Entrat a casa?

EL PARE

Sí; ha vingut algú are meteix?

LA MINYONA

No ha vingut dingú, senyor.

L'AVI

Qui suspira aixís?

L'ONCLE

És la minyona; està esbufegant.

L'AVI

Que plora?

L'ONCLE

No; per què ha de plorar?

EL PARE (*a la minyona*)

No ha entrat dingú are meteix?

LA MINYONA

No, senyor, no.

EL PARE

Nosaltros bé hem sentit obrir la porta!

LA MINYONA

Hi estat jo qu'hí tancat la porta.

EL PARE

Qu'estava oberta?

LA MINYONA

Sí, senyor.

EL PARE

Per què estava oberta an aquestes ores?

LA MINYONA

No sé; jo l'avia tancada.

EL PARE

Qui l'ha oberta, dós?

LA MINYONA

No sé; deu aver sortit algú darrera meu.

EL PARE

S'hà d'anar en compte. — No pitji la porta;
ja sab que fa soroll!

5

LA MINYONA

Però si no toco la porta!

EL PARE

Que sí! Pitja com si vulgués entrar!

LA MINYONA

Però si estig a tres passes de la porta!

EL PARE

No parli tant alt.

L'AVI

Qu'apagueu el llum?

LA NOIA GRAND

No, avi.

L'AVI

Em sembla que tot d'un cop s'ha tornat fosc.

EL PARE (*a la minyona*)

Ja s'en pod anar are; però no faci tant soroll a l'escala.

LA MINYONA

Jo no hi fet gens de soroll a l'escala.

EL PARE

Li dig qu'ha fet soroll; baixi ben a poc a poc: podria despertar la senyora.

LA MINYONA

No hi estat pas jo qu'hî fet soroll.

EL PARE

I si venia algú are, digui que no hi som.

L'ONCLE

Sí, digui que no hi som.

L'AVI (*esgarrifat*)

No ho aviau de dir això!

EL PARE

En no sent que sigui la meva germana o el metge.

L'ONCLE

A quina ora vindrà el metge?

EL PARE

No pod venir fins a les dotze.

(*Tanca la porta. Se senten les onze.*)

L'AVI

Ha entrat?

EL PARE

Qui vol dir?

L'AVI

La minyona.

EL PARE

No, se n'ha entornat.

L'AVI

Em pensava que s'avia sentat a taula.

L'ONCLE

La minyona?

L'AVI

Sí.

L'ONCLE

No en faltaria d'altra!

L'AVI

No ha entrat ningú?

EL PARE

No, no ha entrat ningú.

L'AVI

I la vostra germana no és aquí?

L'ONCLE

La nostra germana no ha vingut. Aont té el cap?

L'AVI

Em voleu enganyar!

L'ONCLE

Enganyar-lo?

L'AVI

Ursula, diga'm la veritat, per l'amor de Déu!

LA NOIA GRAND

Avi! avi! què té?

L'AVI

Ha passat alguna cosa!... Estig segur que la noia està pitjor!.....

L'ONCLE

Que somia?

L'AVI

No m'ho voleu dir!... Prou qu'ho veig que hi hà alguna cosa!...

L'ONCLE

En aquêt cas, sab més que nosaltros.

L'AVI

Ursula, diga'm la veritat!

LA NOIA

Ja li diem la veritat, avi!

L'AVI

Tu no fas la meteixa veu de sempre!

EL PARE

És per què vostè l'espanta.

L'AVI

Tu tampoc fas la meteixa veu!

EL PARE

Però vostè desvarieja!

*(Ell i l'oncle es fan signes d'intelligència
per a persuadir-se que l'avi ha perdut la
raó.)*

L'AVI

Bé ho coneg prou que teniu por!

EL PARE

Però de què vol que tinguem por?

L'AVI

Per què em voleu enganyar?

L'ONCLE

Qui pensa en enganyar-lo?

L'AVI

Per què heu apagat el llum?

L'ONCLE

No l'hem pas apagat; és tant clar com abans.

LA NOIA

Em sembla qu'el llum ha baixat.

EL PARE

Hi veig tant clar com sempre.

L'AVI

Ting un pes sobre els ulls! Filles meves, digueu-me lo que passa aquí! digueu-m'ho per l'amor de Déu, vosaltres que hi veieu! Jo estig aquí, tot sol, voltat de tenebres sens fi! No sé qui ve a asseure's al costat meu! Ja no sé lo que passa a dos passos de mi!... Per què parlavau baix are meteix?

EL PARE

Dingú ha parlat baix.

L'AVI

Tu has parlat baix, a la porta.

EL PARE

Ha sentit tot lo qu'hî dit.

L'AVI

Has fet entrar algú?

EL PARE

Ja li he dit que no ha entrat dingú!

L'AVI

És la vostra germana o un capellà?... no em vulgueu enganyar. — Ursula, qui ha entrat?

LA NOIA

Dingú, avi.

L'AVI

No em vulgueu enganyar; jo sé lo que sé! — Quants som aquí?

LA NOIA

Som sis, tots al voltant de la taula, avi.

L'AVI

Sou tots al voltant de la taula?

LA NOIA

Sí, avi.

L'AVI

Ets aquí, tu, Pau?

EL PARE

Sí.

L'AVI

És aquí, vostè, Oliveri?

L'ONCLE

Sí, sí; sog aquí, en el llog de costum. A què ve are això?

L'AVI

Ets aquí, tu, Geneveva?

UNA DE LES NOIES

Sí, avi.

L'AVI

Ets aquí, tu, Gertrudis?

UNA ALTRA NOIA

Sí, avi.

L'AVI

Ets aquí, tu, Ursula?

LA NOIA GRAND

Sí, avi, al costat seu.

L'AVI

I qui és que s'ha assegut aquí?

LA NOIA

Aont, avi? — No hi hà dingú.

L'AVI

Aquí, aquí, al mitj de nosaltros?

LA NOIA

No hi hà dingú, avi!

EL PARE

Li diuen que no hi hà dingú!

6

L'AVI

No hi veieu, vosaltros!

L'ONCLE

I are, que té ganes de riure?

L'AVI

No ting ganes de riure, us ho asseguro.

L'ONCLE

Allavors cregui an els que hi veuen.

L'AVI (*indecis*)

Jo em creia que hi avia algú..... Em sembla que no viuré gaire temps.....

L'ONCLE

Per què l'aviam d'enganyar? Què en treuriam?

EL PARE

Bé se li auria de dir la veritat.

L'ONCLE

Què en treuriam d'enganyar-nos els uns als altres?

EL PARE

No podria pas viure enganyat molt temps.

L'AVI

Voldria ser a casa!

EL PARE

Aquí és a casa seva!

L'ONCLE

No som a casa nostra?

EL PARE

És a casa d'estranyys?

L'ONCLE

No sé què li passa aquesta nit, a vostè.

L'AVI

A vosaltros, no sé què us passa!

EL PARE

Li falta res?

L'AVI

No sé que ting!

L'ONCLE

Vol pendre alguna cosa?

LA NOIA GRAND

Avi, avi, què necessita, avi?

L'AVI

Doneu-me les manetes, filles meves.

LES TRES NOIES

Sí, avi.

L'AVI

Per què tremoleu totes tres, filles meves?

LA NOIA GRAND

No tremolem quasi gens, avi.

L'AVI

Em sembla que totes tres esteu palides.

LA NOIA GRAND

És tard, avi, i estem cansades.

EL PARE

Us-e n'auriau d'anar al llit, i l'avi també feria bé d'anar-s'en a descansar una estona.

L'AVI

No podria pas dormir aquesta nit!

L'ONCLE

Esperarem el metge.

L'AVI

Prepareu-me per' saber la veritat!

L'ONCLE

Si no n'hi hà cap, de veritat!

L'AVI

Allavors, no sé lo que hi hà!

L'ONCLE

Li dig que no hi hà re!

L'AVI

Voldria veure la meva filla!

EL PARE

Ja sab qu'és impossible; no l'hem pas de despertar inutilment.

L'ONCLE

Demà la veurà.

L'AVI

No se sent cap soroll a la seva arcova.

L'ONCLE

Més m'estimo aixins que no que s'en sentís.

L'AVI

Fa força temps que no hi vist la meva filla!... Li vaig tenir les mans air vespre i no la veia!... Ja no sé com s'està tornant... Ja no sé com és... Ja no sé quina cara té... Deu estar cambiada amb aquestes quantes setmanes!... Li he tocat els òssos de les galtes amb les mans... No hi hà més que tenebres entre

ella i jo i tots vosaltros!... Ja no és viure aixís... no és viure això!... Tots vosaltros us esteu aquí amb els ulls oberts mirant els meus ulls morts, i cap de vosaltros té compassió!... Jo no sé que ting... no es diu mai lo que s'auria de dir... i tot plegat és espantós quand un hi pensa... Però per què no enraoneu, are?

L'ONCLE

Què vol que diguem si no ens vol creure?

L'AVI

Teniu por de trair-vos!

EL PARE

Però posi's a la raó, d'una vegada!

L'AVI

Ja fa temps que se m'amaga alguna cosa aquí!... A casa ha passat alguna cosa... Ja començo a comprendre, are... Fa massa temps que se m'enganya!—Us creieu que no sabré mai res? — Hi hà moments que sog menos cego que vosaltros, per' que ho sapigheu!... No us estig sentint jo parlar baix, fa dies i dies, com si fossiu a casa d'un difunt? — No goso a dir lo que sé aquesta nit... Però jo sabré la veritat!... Esperaré qu'em digueu la veritat; però ja fa temps que la sé, encare que no vulgueu!— I are, sento que tots vosaltros esteu més grogs qu'un mort!

LES TRES NOIES

Avi! avi! Què té, avi?

L'AVI

No parlo per vosaltres, filles meves, no; no parlo per vosaltres... Ja sé qu'em diriau la veritat si ells no fossin aquí!... Perxò, estig segur que us enganyen també... Ja ho veureu, filles meves, ja ho veureu!... Que no use sento plorar totes tres?

L'ONCLE

Jo m'en vaig d'aquí.

EL PARE

Tant mala està la meva dòna?...

L'AVI

No em vulgheu portar enganyat; és massa tard, are, i sé la veritat millor que vosaltros!...

L'ONCLE

Veiem, nosaltros no som pas cegos!

EL PARE

Vol entrar a veure la seva filla? Aquí hi hà un malentès i un error que s'hàn d'acabar. — Vol entrar?

L'AVI

No, no, are no... encare no...

L'ONCLE

Ja veu vostè meteix que no sab lo qu'es diu.

L'AVI

No se sab mai tot lo qu'un ome no ha pogut dir en la seva vida!... — Qui fa aquèt soroll?

LA NOIA GRAND

Ès el llum, qu'esbatega aixís, avi.

L'AVI

Em sembla qu'està molt intranquil.....
molt intranquil.....

LA NOIA

Ès el vent fred que l'agita..... és el vent fred que l'agita.....

L'ONCLE

No fa gens de vent fred, les finestres són tancades.

LA NOIA

Em sembla que s'apagarà.

EL PARE

Ja no hi hà oli.

LA NOIA

S'està apagant.

EL PARE

No ens podem quedar aixís a les fosques.

L'ONCLE

Per què no? — Jo ja hi estig acostumat.

EL PARE

Hi hà llum a l'arcova de la meva dòna.

L'ONCLE

En pendrem un are de seguida quand vingui el metge.

EL PARE

És veritat, qu'ens hi veiem bastant; hi hà la claror de fòra.

L'AVI

Es clar a fòra?

EL PARE

Més clar qu'aquí.

L'ONCLE

A mi tant m'és parlar a les fosques.

EL PARE

A mi també.

(Silenci.)

L'AVI

Em sembla qu'el rellotge fa un soroll!....

LA NOIA

És perquè no enraonem, avi.

L'AVI

Per què cal·leu tots plegats?

L'ONCLE

De què vol que parlem? — No sé que té, aquesta nit.

L'AVI

Estem molt a les fosques?

L'ONCLE

No estem gaire clars.

(Silenci.)

L'AVI

No em trobo bé, Ursula; obre un xic la finestra.

EL PARE

Sí, filla, obre un xic la finestra; jo també necessito un xic d'aire.

(La noia obre la finestra.)

L'ONCLE

Creg qu'hem estat tancats massa temps.

L'AVI

És oberta la finestra, Ursula?

LA NOIA

Sí, avi; està esbatanada.

L'AVI

No sembla pas que sigui oberta: no ve cap soroll de fóra.

LA NOIA

No, avi; no se sent el més petit soroll.

EL PARE

Hi hà un silenci extraordinari.

LA NOIA

Se sentiria caminar un angel.

L'ONCLE

Vet-aquí per què no m'agrada el camp.

L'AVI

Jo voldria sentir un xic de soroll. Quina ora és, Ursula?

LA NOIA GRAND

Prop de les dotze, avi.

(L'Oncle es posa a caminar amunt i avall.)

L'AVI

Qui camina aixís, al voltant nostre?

L'ONCLE

Sog jo, sog jo, no tingui por. Ting necessitat de caminar un xic. (*Silenci.*) Deixa'm tornar a seure: no veig aont poso els peus.

(*Silenci.*)

L'AVI

Voldria ser fòra d'aquí!

LA NOIA

Aont voldria anar, avi?

L'AVI

No sé aont... en una altra sala, a qualsevol banda! a qualsevol banda!...

EL PARE

Aont aniriam?

L'ONCLE

És massa tard per' anar a una altra banda.

(*Silenci. Seuen immobils al voltant de la taula.*)

L'AVI

Què és lo que sento, Ursula?

LA NOIA

Res, avi; són fulles que cauen... Sí, són fulles que cauen an el terrat.

L'AVI

Ves a tancar la finestra, Ursula.

LA NOIA

Sí, avi.

(Tanca la finestra i torna a assure's.)

L'AVI

Ting fred. *(Silenci. Les noies es fan petons.)*
Què sento are?

EL PARE

Són les noies qu'es fan petons.

L'ONCLE

Em sembla qu'estan molt grogues aquesta nit.

(Silenci.)

L'AVI

Què sento are, Ursula?

LA NOIA

Res, avi; sog jo qu'hi juntat les mans.

(Silenci.)

L'AVI

Què sento, què sento, Ursula?

LA NOIA

No sé, avi; pod-ser les meves germanes que tremolen una mica?

L'AVI

Jo també ting por, filles meves.

(En aquèl moment un raig de lluna penetra per un recó de les vidrieres i escampa, ençà i enllà, alguna claror indecisa i estranya en la abitació. Toquen les dotze, i al darrer cop an alguns els sembla que se sent, molt vagament, el soroll com d'un que s'aixequés depressa.)

L'AVI *(tremolant d'un espant especial)*

Qui s'ha aixecat?

L'ONCLE

Dingú s'ha aixecat!

EL PARE

Jo no m'hí aixecat!

LES TRES NOIES

Jo tampoc! — Jo tampoc! — Jo tampoc!

L'AVI

Hi hà algú que s'ha aixecat de taula!

L'ONCLE

Enceneu el llum!

(Tot d'un cop se sent un plor d'esglai a la dreta, a la cambra del nen, i aquèl plor continua am gradacions de terror, fins al fi de l'escena.)

EL PARE

Escolteu! el nen!

L'ONCLE

Mai avia plorat!

EL PARE

Anem-lo a mirar!

L'ONCLE

El llum! El llum!

(En aquét moment se sent corre, a passos precipitats i sords, a la cambra de l'esquerra.— De seguida un silenci de mort. — Escolten plens de terror fins que la porta s'obre lentament, la claror de la peça veïna entra en la sala, i la Germana de la Caritat apareix, vestida de negre, i s'inclina fent el signe de la creu per a anunciar la mort de la dòna. Ells comprenen, i, després d'un moment d'indecisió i d'espant, entren en silenci a la cambra mortuoria, mentres l'oncle, en el pas de la porta, se separa per a deixar passar les tres noies. El cego es queda sol, s'aixeca i s'agita a les palpenes, al voltant de la taula, a les fosques.)

L'AVI

Aont aneu? — Aont aneu? — Totes tres m'han deixat sol!